

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет комп'ютерних наук,
управління та адміністрування
Кафедра публічного управління
та менеджменту
природоохоронної діяльності

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: Державне регулювання розвитку рекреаційно-туристичної сфери
Азербайджану

Виконав студент 4 курсу групи ПУА-42
спеціальності 281 «Публічне управління
та адміністрування»
Алхасли Сеймур Мірюсуб оглу

Керівник к.е.н., доцент
Колонтай Світлана Миколаївна

Консультант _____

Рецензент к.геогр.н., доцент ОДЕКУ
Нажмудінова Олена Миколаївна

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет комп'ютерних наук, управління та адміністрування

Кафедра публічного управління та менеджменту природоохоронної діяльності

Рівень вищої освіти бакалавр

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

(шифр і назва)

Освітня програма Публічне управління та адміністрування

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

Павленко О.П.

“ 26 ” квітня 2021 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА

Алхасли Сеймуру Мірюсуб оглу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Державне регулювання розвитку рекреаційно-туристичної сфери Азербайджану

керівник роботи Колонтай Світлана Миколаївна, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від “ _____ ” _____ 20 _____ року

№ _____

2. Строк подання студентом роботи 07 грудня 2020 року

3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні акти, дані статистичного обліку, спеціальна наукова література та періодичні видання

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

1 Механізм державного управління рекреаційно-туристичною сферою

2 Функціонування механізму державного управління рекреаційно-туристичною сферою

3 Механізм державного регулювання розвитку рекреаційно-туристичної сфери в Азербайджані

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

1 Мета державного управління рекреаційно-туристичною галуззю

2 Наукові теорії, що визначають концептуальні основи механізму державного управління рекреаційно-туристичною галуззю

3 Поширення моделей державного регулювання в рекреаційно-туристичній сфері за макрорегіонами світу

4 Принципи механізму державного управління туристичною галуззю
5 Функціонування механізму державного управління туристичною галуззю

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 26 квітня 2021 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів магістерської роботи	Термін виконання етапів роботи	Оцінка виконання етапу	
			у %	за 4-х бальною шкалою
1	Робота з літературними джерелами	26.04-01.05.21	80	добре
2	Робота над розділом 1 «Механізм державного управління рекреаційно-туристичною сферою»	02.05-10.05.21	84	добре
3	Робота над розділом 2 «Функціонування механізму державного управління рекреаційно-туристичною сферою»	11.05-20.05.21	80	добре
4	Рубіжна атестація	11.05-15.05.21	84	добре
5	Робота над розділом 3 «Механізм державного регулювання розвитку рекреаційно-туристичної сфери в Азербайджані»	21.05-30.05.21	80	добре
6	Оформлення роботи	31.06-06.06.21	90	відмінно
7	Здача роботи на кафедру	07.06.21		
	Інтегральна оцінка виконання етапів календарного плану (як середня по етапам)		83	добре

Студент _____ Алхасли Сеймур Мірйосуб оглу
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Колонтай С.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЮ СФЕРОЮ.....	7
1.1 Поняття механізму державного управління рекреаційно - туристичним сектором.....	7
1.2 Дослідження механізму державного управління рекреаційно- туристичною галуззю.....	12
РОЗДІЛ 2 ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЮ СФЕРОЮ.....	16
2.1 Моделі державного регулювання рекреаційно-туристичної сфери.	16
2.2 Суть та складові механізму державного управління рекреаційно- туристичною галуззю.....	28
РОЗДІЛ 3 МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ В АЗЕРБАЙДЖАНІ.....	36
3.1 Аналіз розвитку туризму в Азербайджані.....	36
3.2 Державне регулювання розвитку рекреаційно-туристичної сфери в Азербайджані.....	40
3.3 Проблеми та перспективи розвитку рекреаційно-туристичної галузі в Азербайджані.....	47
ВИСНОВКИ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63

ВСТУП

Рекреаційно-туристична сфера являє собою складну багатогалузеву систему, направлену на створення, розвиток та рекламу туристичного продукту для задоволення потреб споживачів. Її успіх залежить від ефективної державної політики та співпраці суб'єктів туристичної діяльності.

Сучасні тенденції розвитку рекреаційно-туристичної діяльності свідчать про зростання його впливу як на світову економіку в цілому, так і на економіку окремих країн. Туризм є сферою національного господарства, діяльність якої, з одного боку, спрямована на задоволення специфічних потреб, що виникають у населення під час подорожі і відпочинку, а з іншого - може забезпечити підйом економіки регіону при створенні ефективної системи регулювання даної галузі.

Туристичний бізнес являє собою основний вид економічної діяльності, що має позитивний вплив на економічний ріст і занятість у країні. Туризм постає як складний міжгалузевий комплекс, що потребує системного підходу до регулювання соціально-економічних взаємовідносин галузей народного господарства як на державному, так і на регіональних рівнях. Цей бізнес приваблює підприємців невеликим стартовим капіталом, швидким терміном його окупності, постійним зростанням попиту на туристичні послуги, високим рівнем рентабельності. Феноменальний успіх туризму зумовлений ще й тим, що в його основі лежить задоволення постійних прагнень людства пізнати навколишній світ. Це пізнання через туризм уможливило підвищення в багатьох країнах життєвого рівня населення, розвитку транспорту, інформаційних та інших технологій, глобалізації в цілому.

Актуальність дослідження зумовили такі закономірності, як динамічний розвиток туристичної галузі у світі та Азербайджані, посилення ролі місцевих органів державної влади в державному управлінні, висока ймовірність не лише позитивного впливу туристичної галузі на соціально-економічний розвиток регіону, але й виникнення загроз (ризиків) від

неконтрольованих туристичних потоків, чутливість туристичної галузі до факторів зовнішнього макро- та мезооточення.

Такі закономірності обумовлюють необхідність державного управління туристичною галуззю. Водночас, не доцільно переоцінювати значення туризму, адже туристична галузь значною мірою належить до сфери послуг, надмірна залежність від якої є загрозою національній безпеці, оскільки її основою практично завжди є вторинні потреби, що в кризових ситуаціях втрачають своє значення, і на перше місце виходять потреби первинні, що продукуються матеріальним виробництвом. Тому при державному управлінні туристичною галуззю важливо чітко визначити місце туризму в галузевій структурі національної (регіональної) економіки для того, щоб усунути надмірну залежність від галузі, яка характеризується високим ступенем мінливості внаслідок впливу екзогенних факторів.

Серед науковців, що досліджували теоретичні та практичні аспекти формування та функціонування механізму державного управління, є Г. Атаманчук, М. Долішній, В. Загорський, Т. Куценко, О. Лазор, М. Лесечко, В. Малиновський, А. Мельник, І. Михасюк, А. Никифоров, О. Оболенський, С. Чистов та інші.

Важливість пошуку нових підходів до функціонування механізму державного управління туристичною галуззю на регіональному рівні зумовлена існуванням значної кількості проблем, що доводить аналіз тенденцій розвитку туризму на регіональному рівні у розрізі складових такого механізму. Тому багато вітчизняних та зарубіжних вчених звертаються до дослідження проблематики туризму, його впливу на соціально-економічний розвиток регіону, а також державного управління туризмом як самостійною галуззю економіки.

В кваліфікаційній роботі розглянуто теоретичні засади, суть та складові формування механізму державного управління рекреаційно – туристичною сферою, досліджено механізми державного регулювання розвитку рекреаційно-туристичної сфери Азербайджану.

ВИСНОВКИ

За результатами кваліфікаційної роботи можна зробити наступні висновки.

1. Особливістю розвитку інноваційної діяльності в туризмі є створення нового або зміна існуючого продукту, вдосконалення транспортних, готельних та інших послуг, освоєння нових ринків, впровадження передових інформаційних і телекомунікаційних технологій і сучасних форм організаційно-управлінської діяльності. Успіх функціонування підприємства в сфері туризму багато в чому залежить від інноваційного менеджменту. Практичне застосування інновацій в туристичній сфері дозволить не тільки підвищити рівень конкурентоспроможності підприємства, але й оцінити доцільність впровадження нових видів послуг. Вкладення невеликих інвестицій в інновації дає великий економічний ефект у вигляді прибутку, з одного боку, та економії власних коштів – з іншого. А застосування інновацій в цілому дає суттєвий прорив в розвитку туристичної фірми.

Інноваційні технології у туристичній галузі є вимогою часу, що дозволяють не тільки підвищувати якість послуг, але і раціонально використовувати всі наявні ресурси як для туристів, так і для власників туристичного бізнесу. Із розвитком науково-технічного прогресу будуть розвиватися і інноваційні технології у туристичній галузі, які дозволяють відкривати нові можливості для інноваторів та роблять туризм доступним для різних категорій населення.

2. Проведений аналіз стану маркетингу інновацій на ринку туристських послуг країни дозволив зробити висновок про те, що ефективне використання маркетингових інновацій у сфері туризму сприятимуть задоволенню усіх потреб споживачів. Застосування маркетингових прийомів в діяльності туристської фірми дозволяє їй забезпечувати регулярність

купівлі свого турпродукту, створює умови для стійкого її положення на туристському ринку шляхом розширення своєї клієнтури.

Досконаліший маркетинг у сфері туризму дозволить Азербайджану в цілому і більшості вітчизняних компаній претендувати на збільшення долі в міжнародному обороті такої прибуткової галузі, як туризм.

3. Дослідження ринку туристських послуг Азербайджану і споживчих переваг дозволило виявити пріоритети у розвитку національного туризму, орієнтовані на стимулювання ділової активності в туризмі, реконструкцію туристських об'єктів, підтримку курортів, розвиток соціальних програм в туризмі та громадських форм управління туристською галуззю країни.

4. Багатство і різноманітність природи Азербайджану створюють можливості для розвитку різних видів туризму в регіонах. Хоча це спонтанно, місцеве населення вже використовує цю можливість. Сільський туризм має справу з місцевими та іноземними туристами протягом року, забезпечуючи харчування, проживання і навіть екскурсії в деяких селах. Варто зазначити, що поряд з місцевими жителями, які приймають туристів, інші жителі також користуються наданими послугами. Таким чином, сусідні селяни можуть продавати свої продукти і ремесла туристам. Кількість таких сільських будинків збільшується з кожним сезоном. Щоб підтримати цей вид туризму, який грає важливу роль в поліпшенні соціального забезпечення, Головне управління туризму постійно організовує тренінги в регіонах для розвитку сільського туризму. Сільський туризм є незамінним фактором у розвитку культури Азербайджану, традицій і кухні, а також є джерелом матеріального доходу, і в найближчому майбутньому буде широко поширене в усіх регіонах Азербайджану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аминов М. Ф. Малые предприятия: социально-экономическая роль в системе рыночных отношений. Рынок: социально-экономическое содержание и механизм функционирования. Уфа: БГУ, 2006. 196с.
2. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Экономика туризма. М.: Финансы и статистика, 2006. С. 40-53
3. Біль М. М. Механізм державного управління туристичною галуззю на регіональному рівні: теоретико-прикладний аспект. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. 228 с.
4. Восколович Н.А. Маркетинг туристских услуг. М.: ТЕИС, 2009. 167 с.
5. Гайдук А.Б. Дослідження розвитку світової туристичної індустрії з використанням методу сценаріїв. Регіональна економіка. 2013.- № 3.- С. 152-160
6. Галасюк С.С. Научные исследования в сфере туризма: труды Международной туристской Академии. 2010. Вып.6. С.189-204.
7. Галасюк С.С. Необхідність удосконалення державного регулювання сфери туризму України. Туристична освіта в Україні: проблеми і перспективи: Зб. наук. праць. Київ: Тонар, 2007. С. 67-73.
8. Герасименко В.Г., Галасюк С.С. Управління національним туризмом в контексті міжнародного досвіду. Вісник ДІТБ: Зб. наук. праць. Вип. 12. Донецьк: ДІТБ, 2008. С. 160-167.
9. Гуляев В.Г. Туризм: экономика и социальное развитие. М.: Финансы и статистика, 2007. 300с.
10. Давидова О.Г. Особливості інноваційних процесів у сфері туристичних послуг. Проблеми науки. 2013. №5 С.19-24
11. Закон України «Про інноваційну діяльність». Відомості Верховної Ради України (ВВР), №36. ст.266
12. Інноваційні стратегії підприємств туризму/Фаховий журнал

«Ефективна економіка» //режим доступу:
<http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1946>

13. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: Навчальний посібник. – Чернівці: Книги – XXI, 2003. – 300 с.

14. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика. – К.: ЦУЛ, 2012. – 368 с.

15. Мальська М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – Київ : Знання, 2008. – 661 с.

16. Маркетинг в туристском бизнеса. /Министерство иностранных дел Японии; Японский центр производительности для социально-экономического развития (JPC-SED), 2006. -57с.

17. Михайліченко Г.І. Методологічні основи оцінювання інноваційного потенціалу туристичного підприємства // Економічний часопис. - 2013.- №1-2 - С.80-83

18. Нездоймінов С. Г. Туризм як фактор регіонального розвитку: методологічний аспект та практичний досвід - Одеса: Астропрн, 2009.- 304 с.

19. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. — 262 с.

20. Портер М. Конкуренция : учеб. пособ. / М. Портер / пер. с англ. – М., 2001. – 301 с.

21. Романович В.К. Институциональная структура сервиса в сфере услуг. М.: МГУ сервиса, 2007. -263с.

22. Томпсон А., Стрикленд А. Стратегический менеджмент. М.: ЮНИТИ, 2000. – 230 с.

23. Туризм и отраслевые системы. /Под ред. В.А. Квартальнова. -М.: Финансы и статистика, 2010. 318с.

24. Федулова Л.І. Інноваційні контури розвитку туризму: [Основні світові тенденції розвитку інноваційної діяльності туризму]// Актуальні проблеми економіки. 2014. № 2. С. 137-147

25. Школа І.М. Менеджмент туристичної індустрії: Навчальний посібник. – Чернівці: Книги – XXI, 2005. 596 с.
26. Щеникова Н.Б. Туризм как фактор экономического развития региона. Владивосток: ВГУЭС, 2010. 30с.
27. Экономика туризма. Под ред. Квартальнова В.А. М.: Финансы и статистика, 2008. 308с.
28. Экономика и организация туризма. Международный туризм / Е.Л.Драчева, Ю.В.Забаев, Д.К. Исмаев и др.; под ред. И.А.Рябовой, Ю.В.Забаева, Е.Л.Драчевой. М.: КНОРУС, 2005. 576 с.
29. The World Tourism Organization [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.unwto.org/states/index.php>.
30. Əlirzayev Ə.Q.“Turizmin iqtisadiyyatı və idarə edilməsi”- Bakı-2010. İqtisad
31. Bilalov B.Ə., Gülahiyev Ç.G.- “Turizmin Əsasları ” – Bakı-2015
32. Qurbanov F.İ. “Azərbaycanda Turizmin inkişaf problemləri “ –, Bakı -2007 Adiloğlu nəşriyyatı .
33. Soltanova H.B. və Hüseynova Ş.H. “Turizmin Əsasları “ –Bakı - 2007 Mütərcim nəşriyyatı .
34. “Turizm Fəaliyyətinin Tənzimlənməsi”, Bilalaov B.Ə, Bakı - 2006, Mütərcim nəşriyyatı, 280 s.
35. /<http://www.azerbaijan-news.az/>.